

neopodstatněna. Bylo tedy žalobě, pokud jde o prvou žalovanou, vyhověno právem, a nezáleželo by ani na tom, kdyby škoda ještě nebyla nastala, ano pro zrušení smlouvy nájemní pokud se týče pachtovní podle § 1118 obč. zák. stačí »škodlivé užívání«, t. j. takové užívání, z něhož škoda nastati může (sb. n. s. čís. 4485).

Čís. 8786.

Pozemkovou služebnost cesty nelze ztotožňovati s nezbytnou cestou podle zákona ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák. a vázati ji na podmínky tohoto zákona.

Vykonávána-li služebnost vozové cesty po každém libovolném místě služebního pozemku bez omezení na určitý směr, může býti výsledkem této dlouholeté držby jen služebnost vozové cesty, přiměřená nutné potřebě a okolnostem místa.

(Rozh. ze dne 14. března 1929, Rv I 1957/28.)

Žalobci domáhali se na žalovaném, by bylo zjištěno, že jim přísluší právo služebnosti jízdy čtyřmi směry po pozemku žalovaného. *Procesní soud* prvního stolu přiznal žalobcům právo jízdy po pozemku žalovaného jen dvěma směry. *Odvolací soud* nevyhověl odvolání ani té ani oné strany.

Nejvyšší soud dovolání žalovaného odmítl, dovolání žalobců nevyhověl a uvedl v tomto směru v

důvodech:

Jde o to, zda lze žalobcům odepřítí výkon služebnosti směry číslo I. a III. Přisvědčiti jest dovoatelům, že pozemkovou služebnost vozové cesty (§ 477 čís. 1 a 492 obč. zák.) nelze stotožňovati s nezbytnou cestou podle zákona ze dne 7. července 1896, čís. 140 ř. zák. a vázati ji na podmínky tohoto zákona. Jak již v rozhodnutí čís. 3915 sb. n. s. dovozeno, jest pozemková služebnost určena k tomu, by se mohlo panujícího pozemku užívati prospěšněji nebo pohodlněji; pohodlí nebo prospěch oprávněného může pak záležeti i v tom, že vlastník nemusí jezdit po vlastním a může přejížděti po cizím pozemku. Z důvodu, že se žalobci mohou na své pozemky dostati z veřejných cest, nebylo by možno zrušiti služebnost cesty, vydržené podle § 1477 obč. zák. třicetiletým bezelstným držením. Ale v tomto případě jest předmětem sporu něco jiného. Nejde tu ohledně směrů čís. I.—IV. o čtyři samostatné služebnosti vozové cesty a v důsledku toho ani o to, zda jest žalobcům přiznati či oduznati samostatnou služebnost směrem I. a samostatnou služebnost směrem III. Žalobci již v žalobě uvádějí, že jim a jejich předchůdcům ve vlastnictví parcel č. kat. 621 a 626 a 643 přísluší právo, po pozemku žalovaného č. kat. 650 jeti povozy po každém libovolném místě, a že »toto

právo« vykonávali skutečně většinou jen podle potřeby na místech I. až IV., a že proto činí nárok na »tuto služebnost jízdy« v této míře; nečiní tedy nárok na čtyři samostatné služebnosti jízdy. Již podle tvrzení žalobního jde o to, by bylo rozhodnuto, zda jízdami směry číslo I. až IV. vykonávala se služebnost vozové cesty způsobem slušným. Posouzení věci po téže stránce domáhá se i žalovaný, který se ve svém přednesu odvolává přímo na § 484 obč. zák. a vzhledem k tomuto předpisu přiznává žalobcům jen směr číslo II. Podle § 484 obč. zák. může držitel panujícího pozemku vykonávat své právo jak se mu líbí, avšak při tom nesmějí býti služebnosti rozšiřovány, nýbrž spíše, pokud to jejich povaha a účel zřízení dovoluje, musí býti zužovány. V souvislosti s tímto předpisem jest ustanoveno v § 495 obč. zák., že prostor pro služebnost musí býti přiměřený nutné potřebě a okolnostem místa. Jestliže tedy žalobci, jak sami tvrdí, vykonávali služebnost vozové cesty po každém libovolném místě, jezdili-li po služebném statku bez omezení na určitý směr, mohla býti vzhledem k zásadám § 484 a 495 obč. zákona výsledkem této dlouholeté držby jen služebnost vozové cesty, přiměřená nutné potřebě a okolnostem místa. Soudy nižších stolic obíraly se nutností potřeby cesty s tohoto hlediska a nikoli s hlediska zákona o nezbytných cestách. Neposoudily tudíž věc nesprávně po právní stránce. Procesní soudce, vycházející z právního názoru shora uvedeného, zjistil po skutkové stránce místní situaci a, oceňuje výsledky důkazu místním ohledáním a slyšením tří znalců, kteří nepodali souhlasný posudek, zjistil po skutkové stránce nutnost směrů II. a IV. a postradatelnost směrů I. a III. Odvolací soud osvojil si toto zjištění. Další přezkum této činnosti obou nižších stolic není podle § 503 c. ř. s. úkolem dovolacího řízení. S názorem dovolatelů, že jde tu jen o otázku právní a že neměl o ní býti vůbec prováděn důkaz znalci, nelze souhlasiti. Stalo-li se toto zjištění, byla právem žaloba ohledně směrů I. a III. zamítnuta, a nemůže býti proto dovolání žalobců vyhověno.

Čís. 8787.

Bylo-li odporem při jednání o rozvrhu nejvyššího podání za exekučně prodanou nemovitost uplatněno, že převodní poplatek pozbyl výsadního práva uplynutím tří let ode dne splatnosti, jest na soudu, by z úřadu zkoumal, zda není z pramenů uvedených v § 210 ex. ř. zřejmo, že bylo promlčení přerušeno podle § 14 výnosu min. financí ze dne 3. května 1850, čís. 181 ř. zák.

Za »použití zákonných prostředků k vydobytí poplatků« jest považovati i vnucené zřízení práva zástavního, vnucenou správou, v níž jest řádně pokračováno, a to i administrativní vnucenou správou, byla-li poznamenána v pozemkové knize, a vnucenou dražbu nemovitosti zavazené věcně pro poplatek. Zrušení vnucené správy jest bez významu pro promlčení, došlo-li k němu z důvodu mimo vůli vymáhajícího věřitele.

(Rozh. ze dne 14. března 1929, R II 378/28.)